

บทบาทของการเรียนรู้ทางการเงินที่มีต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

จุฬารักษ์ อุทิสงห์, กณตภณ หลอดโสภา, เข้มทอง แก้วประทุม,
วาสนา ศรีมะเรืองม และจุไรวรรณ ปัตถาภูมิพัชร
มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์วิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบการเรียนรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมความเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 322 คน และนำกลับมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้ทางการเงินมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อการวางแผนทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีผลทดสอบค่า $F = 154.25$ (Sig. 000) ทั้งนี้ องค์ประกอบของการวางแผนทางการเงิน เช่น ทักษะคิดทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และทัศนคติต่อความเสี่ยง มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญและมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รวมกันที่ $R^2 .59$ กับมีความคลาดเคลื่อนสะสมที่ร้อยละ 33

คำสำคัญ การเรียนรู้ทางการเงิน และการวางแผนทางการเงิน

The Role of Financial Cognitive on Personal Financial Planning

Jularuk Uttasing, Kantapon Lordsopha, Khemthong Keawpratum,

Wassana Arimarueang and Juriawan Pattathapumpat

The Eastern University of Management and Technology

Abstract

The objective of this research is to study the influences of the elements of the role of financial cognitive on personal financial planning. The researcher used a questionnaire as a tool for collecting 322 respondents of the people who located in Ubon Ratchathani province. The data was analyzed by multi regression analysis. The research results show that the elements of financial cognitive influenced and predicted significantly on personal financial planning at $F = 154.25$ (Sig .000). Hence, the elements of financial cognitive in terms of financial attitude, financial knowledge and risk attitude influenced simultaneously and significantly at $R^2 = .59$, error .33%

Keywords: Financial Cognitive and Personal Financial Planning

1) บทนำ

Mahapatra & Mishra (2019) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการวางแผนทางการเงิน (Financial Process) ที่มีความสลับซับซ้อนและหลากหลายในผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (Financial Product) รวมถึงพัฒนาเครื่องมือทางการเงินโดยคอมพิวเตอร์ในการวางแผนการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Planning) ทั้งนี้ก็วิชาการได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของอคติเชิงของพฤติกรรม (Behavior Biases) ในกระบวนการตัดสินใจทางการเงิน (Financial Decision Making) ในรูปแบบของความไม่มีเหตุผล (Emotionality) ความไม่สม่ำเสมอ (Inconsistency) และไม่มีสมรรถนะ (Incompetence) ในกระบวนการตัดสินใจทางการเงิน (Financial Decision Making Process) ในขณะที่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ทฤษฎีจิตสำนึกทางบัญชี (Theory of Mental Accounting) จึงได้พยายามอธิบายจิตสำนึกหรือการคิดในใจของบุคคลทางบัญชีเฉพาะที่เกี่ยวกับอคติเชิงจิตวิทยาและความรู้สึกในการจัดการเงิน (Money Management Saves) อย่างไรก็ตาม จิตสำนึกทางการเงินขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความรู้และทักษะของบุคคล (Olsen et al., 2019)

Lee et al (2019) แสดงให้เห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคน (Generation Cohorts) กลุ่มผู้สูงอายุ (Older Adults) มีภาระหนี้สิน (Debt) โดยเฉพาะเงินกู้ (Mortgages Loans) เกี่ยวกับ

ที่อยู่อาศัยในช่วงอายุ 50-60 ปี และจำนวนหนี้เงินกู้ที่สูงขึ้นในกลุ่มคนรุ่นตั้งแต่ปี 1980-2015 เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคนหนุ่มสาว (Young Adults) ผู้สูงอายุมีปัญหาภาระหนี้สิน เช่น บัตรเครดิต หนี้สินทางการแพทย์ (Medical Debt) ดังนั้น ความไม่มั่นคงด้านหนี้สิน (Unsecured Debt) อันการระบุนายได้และมีต้นทุนในการกู้ยืมสูง นอกจากนี้ Lusardi et al (2020b) ได้แสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับหนี้สินของผู้สูงอายุ (Older Adults) ที่มีอายุช่วง 56-61 ปี มีหนี้สินมากกว่าความมั่นคงทางการเงินและจำนวนหนี้สินเกิดขึ้นจากเงินกู้การศึกษา (Student Loans) ดังนั้น ระดับความแตกต่างของหนี้สินขึ้นอยู่กับ เพศ สถานภาพการสมรส ขณะที่พฤติกรรมวางแผนเกษียณอายุ (Retirement Planning Behavior) ได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย เช่น ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) การศึกษา (Education) อายุ (Age) ความซับซ้อนทางการเงิน (Financial Sophistication) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความแตกต่างของกลุ่มคนหรือเจเนอเรชัน (Generation Difference) ที่มีต่อการวางแผนทางการเงิน (Financial Planning) และการนิยามของการวางแผนทางการเงิน เช่น กลุ่มคนเจเนอเรชัน Y หรือ Millennials เป็นการนิยามการวางแผนผลประโยชน์ (Benefits Plan) เนื่องจาก Wells (2016) แสดงให้เห็นว่า 74% ของ Millennials เชื่อในผลประโยชน์ความมั่นคงทางสังคม (Social Security Benefits) จะไม่ได้รับเมื่อเกษียณอายุแล้ว ดังนั้น การเกษียณอายุของกลุ่มคน Millennials จึงต้องมีค่าจ้างสูง แต่ต้องการผลตอบแทนเมื่อเกษียณอายุน้อย ในขณะที่กลุ่มคนเจเนอเรชัน Baby Boomers ต้องการค่าจ้างต่ำ แต่ผลประโยชน์สูงเมื่อเกษียณอายุ ดังนั้น การวางแผนทางการเงิน (Financial Planning) ที่ประชาชนต้องเผชิญหน้ากับปัญหาขาดแคลนความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่แพร่กระจายระหว่างคนงานลูกจ้างและคนเกษียณอายุในหลายประเทศทั่วโลก

Lahiri & biswas (2022) ให้ความหมายของความรอบรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ว่าเป็นความสามารถในความเข้าใจแนวคิดทางการเงิน (Financial Concept) และมีความตระหนัก (Awareness) ในหลักเกณฑ์และสถาบันทางการเงิน รวมถึงความสามารถในการจัดการเงินตนเอง บุคคลที่มีความรอบรู้ทางการเงินต่ำ จะไม่เข้าร่วมในตลาดหลักทรัพย์ (Stock Market) และระดับความรู้ทางการเงินต่ำ ในประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Countries) ดังนั้น บทบาทของความรอบรู้ทางการเงิน จึงมีผลต่อพฤติกรรมทางการเงิน (Financial behavior) นอกจากนี้ OECD (2015) ได้ให้ความหมายของความรอบรู้ทางการเงินว่าเป็นส่วนผสมของความตระหนัก (Awareness) ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ทศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) ที่จำเป็นในการตัดสินใจทางการเงินและเห็นเป้าหมาย ความเป็นอยู่ทางการเงิน (Financial Well-being) อย่างไรก็ตาม Lahiri & biswas (2022) ได้จำแนกตัวชี้วัดของพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) ประกอบด้วย 1) ทศนคติการจ่าย (Payment Attitude) หมายถึง การจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามเวลาเพื่อให้เป็นศูนย์ 2) ทศนคติการออม (Saving Attitude) เป็นการออมหรือลงทุนของบุคคลในสินทรัพย์หรือไม่ลงทุน 3) การรับประกันภัย (Insurance Uptake) ได้แก่ พฤติกรรมในการมีประกันภัยของบุคคลเพื่อจัดการความ

เสียง ส่วน Lusardi (2008) อธิบายว่า ความรอบรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) คือพื้นฐานระดับต่ำของบุคคลในการวางแผนทางการเงิน (Financial Planning) ที่ทุกคนต้องรู้เกี่ยวกับมูลค่าของเงิน (Money Value) เงินเฟ้อ (Inflation) ตัวเลข (Numeracy) ภาพลวงทางการเงิน (Money Illusion) และดอกเบี้ย (Interest) ดังนั้น ความรอบรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการวางแผนทางการเงิน นอกจากนี้ ความรอบรู้ทางการเงินจึงมีหลายหัวข้อที่ต้องรู้ เช่น หุ้นและพันธบัตร (Stock and Bonds) สถาบันทางการเงิน (Financial Institutes) กองทุนรวม (Mutual Funds) และการตอบแทนความเสี่ยง (Risk Return) อย่างไรก็ตาม Ghadwan et al (2022) ได้ใช้ตัวชี้วัดความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เพื่อวัดความสามารถของบุคคลในด้านแนวคิดพื้นฐานทางการเงิน ได้แก่ 1. การคำนวณแบบง่าย (Simple Calculations) 2. อัตราดอกเบี้ย (Interest rate) 3. อัตราเงินเฟ้อ (Inflation rate) 4.มูลค่าตามช่วงเวลา (Time Value of Money) และ 5.ภาพลวงทางการเงิน (Money Illusion)

อย่างไรก็ตาม Mahapatra et al (2022) ได้อธิบายความหมายของการวางแผนทางการเงิน (Financial Planning) ว่าเป็นความสามารถในการจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพอย่างระมัดระวังในด้านการใช้จ่าย (Spending) การออม (Saving) และการตัดสินใจลงทุน (Investment Decision) เพื่อช่วยให้เป็นไปตามความต้องการในอนาคตของบุคคล แนวคิดของการวางแผนทางการเงินของบุคคล (Personal Financial Planning) ประกอบด้วย กิจกรรมทางการเงินในปัจจุบันและอนาคตทั้งหมดของบุคคล การวางแผนทางการเงิน ได้แก่ การจัดการกระแสเงินสด (Cash-Flow Management) การวางแผนลงทุน (Investment Planning) การวางแผนภาษี (Tax Planning) การประกัน (Insurance) และการวางแผนเกษียณ (Retirement Planning)

เพราะฉะนั้นการเรียนรู้ทางการเงินของแต่ละบุคคลนอกจากจะได้ความรู้แล้ว บุคคลยังได้ข้อมูลสำหรับนำไปคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินได้อีกประการหนึ่ง และด้วยเหตุนี้การทำให้ความเข้าใจถึงอิทธิพลของการเรียนรู้มีผลหรือไม่ต่อการวางแผนทางการเงินเป็นที่น่าสนใจ ทั้งนี้เพราะได้ประโยชน์สำหรับนำไปปฏิบัติได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

2) วัตถุประสงค์วิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบการเรียนรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน

3) วิธีดำเนินการวิจัย

3.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1) ประชากร (Population) หมายถึงประชาชนทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีและมีรายได้ต่อเดือนกับอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีแต่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ทั้งนี้เพราะวิกฤติเศรษฐกิจกับปัญหาความล้มเหลวทางการเมืองส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากตกงาน และต้องเผชิญหน้ากับทุกวิกฤติตามลำพัง ทำให้มีประชาชนบางส่วนขาดรายได้และรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานชีวิต (สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์, 2561)

3.1.2) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 กับสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาร้อยละ 30 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 322 คน (กัญญสิริ จันทรเจริญ, 2554)

3.1.3) วิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอนเริ่มจากการรับสมัครให้ผู้ใช้ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และสัมภาษณ์ตัวอย่างที่จับสลากได้พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการแนะนำเพื่อนสนิทสำหรับการให้ข้อมูลคนถัดไป และด้วยเหตุผลนี้ทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องกำหนดคุณสมบัติผู้ใช้ข้อมูลวิจัยต่อไปนี้

เป็นผู้อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไปและมีรายได้ต่อเดือน

สมัครใจในการให้ข้อมูลโดยปราศจากเงื่อนไข

และสามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่นักวิจัยได้เมื่อร้องขอ

3.2) เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามขึ้นมาจากการนำเอาผลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม นำมาสร้างเป็นข้อคำถามและนำไปพัฒนาคุณภาพก่อนนำไปรวบรวมข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการพัฒนาแบบสอบถามต่อไปนี้

3.2.1) ขั้นตอนการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และสกัดเอาตัวแปรสำคัญไปใช้ในการร่างข้อคำถาม กับนำไปตรวจสอบความตรงเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)

3.2.2) ขั้นตอนการร่างแบบสอบถาม เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำเอาข้อคำถามที่ปรับปรุงขึ้นมาได้ไปสร้างเป็นแบบสอบถาม และมีลักษณะต่อไปนี้

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรวัด 5 ระดับตามตัวเลข 1, 2, 3, 4 และ 5 กับมีความหมายกำกับตัวเลขแต่ละตัวว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มากและมากที่สุด กับแบ่งออกเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามความเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเงินจำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามความเห็นเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินจำนวน 22 ข้อ

3.2.3) ขั้นตอนการทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น นอกเขตจังหวัดอุบลราชธานีและนำกลับมาวิเคราะห์ความตรงและความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดต่อไปนี้

เกณฑ์ทดสอบความตรง ผู้วิจัยใช้ค่า KMO ตั้งแต่ .80 และค่า Extraction มากกว่า .50 กับค่า Variance สูงกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ทดสอบความตรง (วีระศักดิ์ จินารัตน์, 2564)

เกณฑ์ทดสอบความเชื่อมั่น ผู้วิจัยใช้ค่า Alpha ตั้งแต่ .80 กับความเที่ยงตรงรายข้อตั้งแต่ .40 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ทดสอบความเชื่อมั่น (ประสพชัย พสุนนท์, 2557)

โดยมีผลทดสอบความตรงและความเชื่อมั่นตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลทดสอบความตรงและความเชื่อมั่น

ตัวแปร	การเรียนรู้ทางการเงิน	การวางแผนทางการเงิน
KMO	.79	.84
Extraction	.55-.84	.51-.83
Variance	67.59%	67.24%
Alpha	.85	.88
Corrected items	.44-.73	.47-.67

จากตารางผลทดสอบพบว่า

- 1) แบบสอบถามทั้งสองตัวแปร มีค่า KMO .79 และ .84
- 2) แบบสอบถามทั้งสองตัวแปร มีค่า Extraction ระหว่าง .51-.84
- 3) แบบสอบถามทั้งสองตัวแปร มีค่า Variance ร้อยละ 67.59 และร้อยละ 67.24
- 4) แบบสอบถามทั้งสองมีค่า Alpha ที่ .85 และ .88
- 5) แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงรายข้อระหว่าง .44-.73

ดังนั้นสรุปได้ว่า แบบสอบถามทั้งสองตัวแปร มีความตรงและความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.3) การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.1) ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์และประกาศรับสมัครผู้ให้ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และนำมาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ให้ข้อมูล

3.3.2) ผู้วิจัยจัดรายชื่ออาสาสมัครผู้ให้ข้อมูลและดำเนินการสัมภาษณ์ก่อนเบื้องต้น

3.3.3) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างพร้อมนัดหมายการส่งแบบสอบถามกลับคืน และขอคำแนะนำเกี่ยวกับเพื่อนสนิทเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

3.3.4) ติดตามการส่งแบบสอบถามกลับคืนตามวันเวลาที่ได้นัดหมาย

3.3.5) ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน โดยคัดเอาแต่เฉพาะแบบสอบถามที่มีคำตอบครบทุกข้อไว้สำหรับนำไปวิเคราะห์ผล

3.4) การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบตัวแปรเหตุที่มีผลต่อตัวแปรตาม ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยแบบ enter คัดตัวแปรเข้าสมการพยากรณ์

4) สรุปผลวิจัยและอภิปราย

ผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้ทางการเงินมีอิทธิพลพยากรณ์ต่อการวางแผนทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีผลทดสอบค่า $F = 154.25$ (Sig. 000) และมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ร่วมกันที่ $R^2 .59$ กับมีความคลาดเคลื่อนสะสมที่ร้อยละ 33 ทั้งนี้มีสัมประสิทธิ์ของแต่ละตัวประกอบด้วย ทศนคติทางการเงินร้อยละ 46 ความรู้ทางการเงินร้อยละ 32 และทศนคติต่อความเสี่ยงร้อยละ 18 กับผลวิจัยพบว่า ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรเหตุมีอิสระต่อกันตามค่า Durbin-Watson ที่ 1.9 ตามตารางแสดงประกอบต่อไปนี้

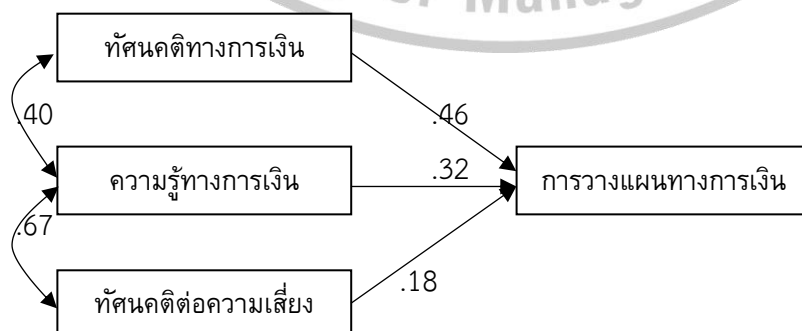
ตารางที่ 2 อิทธิพลพยากรณ์ต่อการวางแผนทางการเงิน

ตัวแปรเหตุ	คะแนนมาตรฐาน	ผลทดสอบ t	นัยสำคัญ	ความเป็นพหุตัวแปร
ค่าคงที่	-	13.40	.000	Tolerance .47-.83 VIF 1.19-2.09 Collinearity .11-.89 Durbin-Watson 1.92
ทศนคติทางการเงิน	.46	11.73	.000	
ความรู้ทางการเงิน	.32	6.35	.000	
ทศนคติต่อความเสี่ยง	.18	3.68	.000	

$R^2 .59$, Std. error .33 $F = 154.25$ Sig. 000

นอกจากนั้นแล้ว เมื่อนำเอาคะแนนมาตรฐานมาสร้างสมการพยากรณ์จะได้รูปของสมการพยากรณ์ต่อไปนี้

การวางแผนทางการเงิน = .46 ทศนคติทางการเงิน + .32 ความรู้ทางการเงิน + .18 ทศนคติต่อความเสี่ยง

ภาพประกอบที่ 2 อิทธิพลการเรียนรู้ทางการเงินต่อการวางแผนทางการเงิน

เพราะฉะนั้นจากผลวิจัยที่สรุปได้นี้ช่วยให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจถึงแนวทางการวางแผนการเงินของตนเองได้อย่างเป็นระบบมากขึ้นตั้งแต่การปรับทัศนคติของตนเองด้านการเงินไปจนถึงการศึกษา และค้นหาข้อมูลที่ช่วยให้ตนเองเกิดความรู้ทางการเงิน รวมไปถึงศึกษาความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากทุกการลงทุน ทั้งนี้เพราะการใช้ชีวิตเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อป้องกันการขาดทุน Mahapatra et al (2022) ได้อธิบายความหมายของการวางแผนทางการเงิน (Financial Planning) ว่าเป็นความสามารถในการจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพอย่างระมัดระวังในด้านการใช้จ่าย (Spending) การออม (Saving) และการตัดสินใจลงทุน (Investment Decision) เพื่อช่วยให้เป็นไปตามความต้องการในอนาคตของบุคคล แนวคิดของการวางแผนทางการเงินของบุคคล (Personal Financial Planning) ประกอบด้วย กิจกรรมทางการเงินในปัจจุบันและอนาคตทั้งหมดของบุคคล (Jamil et. al., 2017) การวางแผนทางการเงิน ได้แก่ การจัดการกระแสเงินสด (Cash-Flow Management) การวางแผนลงทุน (Investment Planning) การวางแผนภาษี (Tax Planning) การประกัน (Insurance) และการวางแผนเกษียณ (Retirement Planning) Mahapatra & Mishra (2019) ขณะที่ งานวิจัย Fan et al (2022) พบว่า การวางแผนเมื่อเกษียณอายุ (Planning for Retirement) เมื่อความมั่นคงทางการเงิน (Financial Security) มีความเพิ่มขึ้นในกลุ่มแม่บ้านและลูกจ้าง 55% ของกลุ่มตัวอย่าง มีการคำนวณความต้องการทั้งในกลุ่มเจนเนอเรชัน X และ Baby Boomers และอีก 52% ของกลุ่มเจนเนอเรชัน Y แนวทางการพัฒนาความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge Approach) ที่มีประสิทธิภาพต่อการใช้จ่ายเงินร่วมของกลุ่มเพื่อน (Pea-of-peal Engagement) ของกลุ่ม Y ทั้งนี้ กลุ่มคนเจนเนอเรชัน Y ขาดความรู้ทางการเงิน แต่มีความเชื่อมั่นในความสามารถในการจัดการทางการเงินสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Scheresberg et al (2014)

และงานวิจัยของ Mohapatra et al (2022) ได้สรุปว่า การเรียนรู้ทางการเงิน (Financial Cognitive) มีอิทธิพลโดยตรงต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Planning) ในด้านทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitude) ทัศนคติความเสี่ยง (Risk Attitude) ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) และจิตสำนึกบัญชี (Mental Accounting) มีอิทธิพลโดยตรงต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเช่นกัน

ดังนั้นการทำให้ตนเองเกิดความรู้ด้านการเงินย่อมช่วยให้รู้จักการใช้เงินให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

จากผลวิจัยที่สรุปได้นี้ทำให้ได้ความรู้ชัดเจนมากกว่า การเรียนรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์อย่างมีเหตุมีผลกับการดำรงชีวิตในแต่ละวันของผู้คน โดยเฉพาะกับกลุ่มคนที่มีอายุที่ควรรู้จักและเข้าใจรูปแบบของการวางแผนทางการเงินอย่างรัดกุมและรอบคอบ ทั้งนี้เพราะในวัยเกษียณอายุคนเรายังคงต้องใช้จ่ายเงินอยู่จริงในแต่ละวัน ดังเช่นที่ Lee et al (2019) แสดงความเห็นว่ เมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มคน (Generation Cohorts) กลุ่มผู้สูงอายุ (Older Adults) มีภาระหนี้สิน (Debt) โดยเฉพาะเงินกู้ (Mortgages Loans) เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยในช่วงอายุ 50-60 ปี และจำนวนหนี้เงินกู้ที่

สูงขึ้นในกลุ่มคนรุ่นตั้งแต่ปี 1980-2015 (Collins et al., 2020) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคนหนุ่มสาว (Young Adults) ผู้สูงอายุมีปัญหาภาระหนี้สิน เช่น บัตรเครดิต หนี้สินทางการแพทย์ (Medical Debt) ดังนั้น ความไม่มั่นคงด้านหนี้สิน (Unsecured Debt) อัน การระบุนายได้และมีต้นทุนในการกู้ยืมสูง (Sun & Houle, 2020) ขณะที่ รัฐบาลทั่วโลกกำลังเผชิญหน้ากับปัญหาประชากร ที่มีสัดส่วนของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากอัตราการเกิดลดลง ทำให้รายได้ของผู้สูงอายุไม่เพียงพอต่อความต้องการ เกิดความตึงเครียดทางการเงิน (Financial Stress) ต้องงบประมาณรัฐบาล ค่าใช้จ่ายสวัสดิการของรัฐสูงขึ้นแต่การจ่ายภาษีของคนทำงานลดลง และ (OECD, 2019) ระบบบำนาญ (Pension System) สามารถแก้ไขรายได้ของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและขึ้นอยู่กับออมส่วนบุคคล (Hauff et. al., 2014) ประชาชนโดยทั่วไปจึงยากที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับการออมและยากที่จะได้รับ ดังนั้นความรอบรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) จึงเป็นการวัดความเข้าใจและการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการเงินของบุคคล (Personal Finance Related Information) (Huston, 2010) ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) สามารถลดปัญหาของสังคมและประชาชนได้ (Gallego-Losada et. al., 2022)

ดังนั้นการวางแผนทางการเงินนอกจากต้องเริ่มต้นตั้งแต่ยังทำงานได้ ผู้คนยังจำเป็นต้องอาศัยทั้งความรู้และความเข้าใจในหลายเงื่อนไขทางการเงิน ทั้งนี้เพื่อการวางแผนทางการเงินสามารถนำมาใช้อย่างได้ผล

5) ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปปรับใช้ประโยชน์

จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับประชาชนทั่วไปที่มุ่งจะเรียนรู้ทางการเงินให้ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินของตนเองให้ดีขึ้น โดยอาศัยแนวทางต่อไปนี้ในการพัฒนา

5.1) แนวทางพัฒนาทัศนคติทางการเงิน ประกอบด้วย

5.1.1) การออมเป็นประจำทุกเดือน

5.1.2) ความระมัดระวังเป็นอย่างมากในการประหยัดเงินเท่าที่จะทำได้

5.1.3) การวางแผนอย่างระมัดระวังในการซื้อของทุกครั้ง

5.2) แนวทางพัฒนาความรู้ทางการเงิน ประกอบด้วย

5.2.1) การศึกษาและหาความรู้ด้านการลงทุนในกองทุนรวม เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงและมีความเสี่ยงต่ำ

5.2.2) การศึกษาและทำความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เช่น บัญชีธนาคาร ตลาดเงิน ตลาดตราสารอนุพันธ์ กองทุนรวม

5.2.3) ศึกษาและสร้างความตระหนักในผลิตภัณฑ์ประกันต่างๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในตลาดเงิน

5.3) แนวทางพัฒนาทัศนคติต่อความเสี่ยง ประกอบด้วย

5.3.1) ศึกษาและคิดวิเคราะห์ที่จะเสี่ยง ถ้าไม่ได้รับค่าตอบแทนสูง

5.3.2) ศึกษาและลงทุนในตลาดหุ้น เพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนสูง

5.3.3) ศึกษาที่จะลงทุน ที่มีความเสี่ยงและค่าตอบแทนปานกลาง

นอกจากนี้แล้วยังสามารถนำไปพัฒนาและออกแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม รวมไปถึงวางแผนเก็บข้อมูลที่ดีได้

6) องค์ความรู้ใหม่ที่ได้

การทำให้ตนเองเกิดความรู้ด้านการเงินย่อมช่วยให้รู้จักการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

ทัศนคติที่ดีด้านการเงิน 46%
ความรู้ทางการเงิน 32%
ทัศนคติต่อความเสี่ยง 18%

ภาพประกอบที่ 3 ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน

จากภาพประกอบผลวิจัยพบว่า การวางแผนทางการเงินจะประสบความสำเร็จได้มากเมื่อมีส่วนผสมที่ลงตัวกันระหว่างการมีทัศนคติที่ดีทางการเงิน ความรู้ทางการเงินและทัศนคติต่อความเสี่ยง โดยเฉพาะกับกลุ่มคนที่ย่างเข้าสู่วัยเกษียณอายุ

7) รายการอ้างอิง

กัญญสิริ จันทรเจริญ. (2554). บทที่ 5 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, https://www.ict.up.ac.th/surinthips/ResearchMethodology_2554....

บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2561). เทคนิคการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการใช้สหสัมพันธ์และการถดถอยในการวิจัย, *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 11(1), 32-45.

บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2562). เทคนิคการแปลผลคอมพิวเตอร์สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในการวิจัย, *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชน*, 1(1), 37-52.

ประสพชัย พสุนนท์. (2557). ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ, *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 27(1), 144-163.

พงษ์วรรณ บุญเลิศ (2565). *พร้อมมัย วัยเกษียณเต็มสุขชีวิตออกแบบได้*. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์.

วันพุธที่ 28 กันยายนพ.ศ. 2565(4)

- ยุทธร ไกยวรรณ. (2556). การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างด้วย AMOS, พิมพ์ครั้งที่ 1: กรุงเทพมหานคร, ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2564). ระเบียบวิธีวิจัยสมัยใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 1; อุบลราชธานี, ยงสวัสดิ์ อินเตอร์กรุปจำกัด.
- วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2564). มาตรฐานงานวิจัยเชิงปริมาณและการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 1; อุบลราชธานี, ยงสวัสดิ์ อินเตอร์กรุปจำกัด.
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์. (2561). ผลกระทบทางเศรษฐกิจของความไม่แน่นอนทางการเมืองในประเทศไทย, <https://www.pier.or.th/abridged/2018/15/>
- Collins, J. M., Hembre, E., & Urban, C. (2020). Exploring the rise of mortgage borrowing among older Americans. *Regional Science and Urban Economics*, 83, 103524. <https://doi.org/10.1016/j.regsci.urbeco.2020.103524>.
- Gallego-Losada R, Montero-Navarro A, Rodríguez-Sánchez J.-L, González-Torres T, Finance Research Letters, *Retirement planning and financial literacy, at the crossroads. A bibliometric analysis*, (2022), 1-9.
- Ghadwan, A., Wan, A., Wan, M., & Hanifa, M.H. (2022). Financial Planning for Retirement Models: An Integrative Systematic Review. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*, 30, 45-61.
- Hauff, JC, C. J. Carlander, A., Gamble, A, Girling, T, Holmen, M, 2014. *Storytelling as a mean to increase consumers' processing of financial information*. *Int. J. Bank Market* 32 (6), 494-514 <https://doi.org/10.1108/1RM-05-2013-0009>.
- Lusardi, A. (2008). Financial Literacy: An Essential Tool for Informed Consumer Choice? (NBER No. 14084). Available online: <http://hdl.handle.net/10419/25554> (accessed on 25 March 2020).
- Lahiri S, and Biswas S, Department of Economics and Finance, Birla Institute of Technology and Science, Pilani, Hyderabad Campus, Hyderabad, India, *Does financial literacy improve financial behavior in emerging economies? Evidence from India*, 2022; 48:9/10, 1430-1452.
- Lee, J. M., Lee, Y. G., & Kim, S. (2019). Loan type and debt delinquency among millennial and non-millennial households. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 47(4), 342-358.
- Lusardi, A., Mitchell, O. S., & Oggero, N. (2020b). Debt and financial vulnerability on the verge of retirement. *Journal of Money, Credit and Banking*, 52(5), 1005-1034.

- Mahapatra MS, Raveendran J, Mishra RK, Role of Mental Accounting in Personal Financial Planning: *A Study Among Indian Households*, Psychol Stud (October-December 2022) 67(4):568-582 <https://doi.org/10.1007/12646-022-00683-6>.
- OECD and G20 Indicators OECD Publishing, Par Oliver Marquez, FJ, Guarido-Rueda, A., Amate-Fortes, 1, 2020. *Measuring financial knowledge: a macroeconomic perspective*. Int. Econ. Econ. Policy 1-46. [Hips://doi.org/10.1007/s10366-000-00482-2](https://doi.org/10.1007/s10366-000-00482-2).
- Olsen, J., Kasper, M., Kogler, C., Muchlbacher, S., & Kirchler, E. (2019). *Mental accounting of income tax and value added tax among self-employed business owners*. Journal of Economic Psychology, 70, 125-139.
- Sun, A. R., & Houle, J. N. (2020). *Trajectories of unsecured debt across the life course and mental health in midlife*. Society and Mental Health, 19(1), 61-79.
- Wells Fargo (2016). 2016 *Wells Fargo Millennial Study*. <https://static.cl.squarespace.com/static/53068354e4b083d9ce6ab0da/v/58064ace46c3c4a864a63b24/1476807375572/14845-2016-millennial-retirement-study.pdf>.

